

ШАРЛ-МАРИ ДЪО САЛАБЕРИ

/1790/

Шарл-Мари д'Ирюмбери, граф Дъо Салабери, е роден в Париж през 1766 г. След Френската буржоазна революция емигрира в Германия и Унгария. Оттам отива през Банат, Олтения и Мунтения за Турция. Минава Дунава при Зимница и Свищов. Остава известно време в Османската империя, а после се зачислява във войската на принц Конде и участва в бойните операции от 1792 г. След разтурването на Директорията и при Консулството Дъо Салабери се оттегля в имението си Фосе дъо Блоа и се отдава на литературни занимания. Между 1815—1830 г. е депутат в парламента и се откроява в политическата си дейност като краен монархист. Умира в 1847 г.¹ Автор е на пътеписи, „История на Османската империя“ и пр.²

Пътните му бележки за Балканите са бегли и неизчерпателни, но все пак заслужават внимание.³ В тях проличава и особеният интерес на автора към старините на пропътуваните места.



За Свищов пише следното:

„Свищов е разположен на планина, в чието подножие тече Дунав, който отделя България от Влахия. Там бяха мирните конференции между турците и империята. Ако чужденецът видеше там само онова, което му показваха, то би се свело до нищо. Четиримата посланици имаха много красиви къщи. Районът се стремеше да ги улесни в доставянето на средства за отлично угощение. Всякакви необходими провизии пристигаха лесно по Дунава. Влахия доставяше най-добрия дивеч, а реката — най-отличните риби. Само на масата четиримата посланици постигаха най-вече споразумение...“ (с. 127).

Дъо Салабери продължава от Свищов пътя си на кон и през Габрово се отправя за Одрин (с. 133—144).

„Дръзновените самотни пики на най-красивите минарета в Турция сочат от пет-шест левги разстояние града Андринопол и великолепната джамия на Селим II. Казват, че е най-красивата след Света София. В Одрин има при това 200 такива. Колкото и да е красива джамията, трябва да се

съжалява за старините, които са заровени, за да ѝ послужат за основи. Пред нея има един извънредно широк двор, около който господствуват красиви портики, поддържани от мраморни колони с удивителна височина и дебелина. Всред двора има мраморна чешма и под портиката, която води в джамията, четири великолепни гранитни колони. Разчитах да видя вътрешността на джамията. Но бях там един петък и безцеремонно ни изпъдиха. От сърце изпратих по дяволите имамите, вярващите и пророка...

Андринопол е на Хебр, който предлага в околностите най-приятни гледки... Неговите (на града, б. пр.) безистени, изцяло от камък, са също така красиви, както тези на Константинопол. От известно време насам султанът не идва вече там — дворецът му, на една височина, се руши“ (с. 144—146).

Увод, подбор, превод и коментар: *Б. Цветкова*

¹ Nouvelle biographie t. 43, 1821, p. 163—164.

² Между тях: Voyage à Constantinople, en Italie et aux îles de l'Archipel par l'Allemagne et la Hongrie, Paris, an VII (1799); Mon voyage au mont d'Or, Paris, an XI, 1803; Histoire de l'Empire Ottoman jusqu'en 1792, Paris, 1813, 1817, 4 v.; Essais sur la Valachie et la Moldavie, Paris, 1872 и др.

³ Voyage à Constantinople, en Italie et aux îles de l'Archipel par l'Allemagne et la Hongrie. Paris, an VII (1799).